SIGGE BERGMAN

NÄR FARTEN KOM TILL SVERIGE (1934)

En liten blå folder med vita alptoppar förändrade vintersporten i Sverige. Farten, spänningen, klädmodet, det sociala livet blev viktiga inslag i vinterns semestrar.

Skidfrämjandet plus GCI (nuvarande GIH) plus en blå folder gav inspirationen till mitt livs tågresa.

Målet var S:t Anton am Arlberg i Tyrolen, där Hannes Schneider ledde sin berömda skidskola.

Tillsammans med min kurskamrat på GCI under tre år, Olle Rimfors, kapten vid Jämtlands fältjägarregemente i Östersund, med skidor som specialintresse, startade resan den 19 januari 1934. Syfte: att studera, lära, träna, kanske rent av tävla i den nya sport som slagit rot i Mellaneuropas alpvärld. Vem visste, kanske något att ta med sig hem till skid-Sverige.

Skidutbildningen på GCI under Martin Uhlins ledning, även han officer på fältjägarna, gav oss chansen att bekanta oss med fjällvärlden. Olle kände sig som på hemmaplan, för mig var det något nytt. Jag tände omgående.

Helst ville jag arbeta som gymnastiklärare i Stockholm, men det var fullsatt. Tack vare Skidfrämjandet fick jag chansen att färdleda och teknikinstruera skidturisterna vid föreningens stationer i Rämshyttan, Storlien och Riksgränsen. Jag blev alltmer fångad av fjällens skönhet och skidåkningens charm.

Så kom då den blå foldern i min hand, på vad sätt har jag inget minne av. Men folderns bilder, alptopparna, den blå himmeln och den vita snön, utövade omgående sin dragningskraft, inte minst för att folderns miljö gällde S:t Anton och Hannes Schneiders skidskola.

Tack vare främjareordföranden Ivar Holmquists intresse och framsynthet fick jag ledigt från Storlien, Olle Rimfors fick permission från sitt regemente och vi båda fick ta emot en liten reskassa, som även Skidförbundets legendariske ordförande Sixtus Janson bidrog till.

Hannes Schneider personligen tog emot oss på perrongen i S:t Anton. Vi placerades i Luggi Foegers grupp i skolan, gruppen nummer 1, den mest avancerade.

Allt var som en dröm.

Åter på hemmaplan satte vi igång med kurser för turister och för ungdom med tävlingsdrömmar.

Tyvärr måste jag skiljas från Olle, som återgick till den militära tjänsten. Själv gjorde jag en ny resa till Mellaneuropa vintern 1935, inte minst för att tävla.

På väg hem en marsdag från VM i schweziska Mürren – som tillsammans med S:t Anton skapat världens ännu idag kanske mest prestigefyllda tävling, Arlberg-Kandahar - läste jag i en svensk tidning att Skidfrämjandet skulle starta

en skidskola modell Hannes Schneider, med mig som "rektor" och att jag skulle få i uppdrag att bygga upp ett svenskt lag till de första olympiska alpina tävlingarna i Garmisch-Partenkirchen 1936. Vilken framgång!

Tillbaka i Stockholm gick jag direkt till Bröderna Sandströms välkända skidfabrik vid Hornstull, där jag träffade den äldste brodern i trion, Alfred.

Mitt ärende: "Hannes Schneider har lovat att ställa en av sina rutinerade skidhantverkare till förfogande för att visa hur man monterar stålkanter på slalomskidorna."

Alfreds replik kom omgående: "Kom inte hit och försök lära oss göra skidor!"

Jag bugade och gick. Tog sikte på Storlien för att börja tillämpa den nya alpina skolan.

En dag kom telefon från Åre: "Välkommen att starta i Årebragden, störtloppet utför Åreskutan." Jag slog till inför chansen att få slå ett slag för den nya tekniken, trots att jag aldrig tränat på Skutans branta sluttningar.

> PLANTERA BJÖRKAR I SLALOMBACKEN, SA SVEN LINDHAGEN I IDROTTSBLADET. DET FICK HAN ÄTA UPP

Tävlingsdagen var inne. Vi spände sälhudar över skidornas glidyta och började marschen mot Skutans topp. Väl uppe på 1.000-metersplatån mumlade jag för mig själv: "Faktiskt dåligt prickat, marigt hitta rätta vägen hem." Tävlingsledaren Rolf Hafstad råkade höra mitt mummel, varpå repliken kom: "Vi får väl spänna upp en lina då, så du får nåt att hålla dig i!"

Någon timme senare gled jag i mål efter att ha avverkat sträckan toppstugan – bergbanans dalstation på 5,57,1 minuter. Nytt rekord.

Åreborna skakade på huvudet. "Den där nya tekniken tycks inte vara så dum", hette det från flera håll. "Här har vår egen skidkung Magnus Hansson vunnit loppet två gånger, 1928 och 1930, då han rekordkörde på 6,54 minuter, en tid som var meningen skulle stå sig i många år. Och så kom den där stockholmaren...."

Det blev inget lag men ändå en åkare till Garmisch-Partenkirchen 1936, Årepojken Bertil Persson, som kom på 31:a plats i kombinationen störtlopp/slalom.

Själv var jag åktekniskt kvalificerad för olympisk start, men så kom från översten C.G.D. Hamilton, 1:e vicepresidenten i FIS, kongressens färska besked: "Sigge, du får inte starta eftersom du varit skidlärare med en lön på 150 kronor i månaden. Därmed är du inte olympisk amatör."

Det var bara att lyda order. Min ledarplats i den svenska truppen kunde däremot ingen ta ifrån mig.

Ett år efter OS i Garmisch-P, 1937 alltså, sköts startskotten för de första alpina SM-tävlingarna. Scenen var Frösöbacken i Östersund.

Jag stod vid målet tillsammans med den tidens störste svenske skidjournalist, Sven Lindhagen på Idrottsbladet.

Fint, va, sa jag. Sven sa ingenting. Kanske ångrade han vad han en tid innan skrivit i en stor rubrik: "Plantera björkar i slalombackarna!" Då de många alpina löftena kom susande utför Frösöbacken förstod Sven att ingen kunde stoppa utvecklingen.

Och utveckling har det sannerligen varit. Hur många hundra slalombackar som finns i Sverige idag vet väl ingen. Men den alpina sportens frammarsch upp till världstoppen känner alla till. Jag behöver bara nämna Ingemar Stenmark, vars rekord med 83 världscupsegrar mänskligt att döma aldrig kommer att överträffas.

Sverige har idag sin säkra plats bland eliten av världens alpina skidnationer.

Min dröm från 30-talet har blivit en levande verklighet.

Fotnot: Bilden på Sigge Bergman är tagen 1939 under träningskurs i Riksgränsen. (Skidmuséets samlingar)